

АНГЕЛ КАРАЛИЙЧЕВ ЧУДНА ИСТОРИЯ

chitanka.info

— Иванчо, написа ли си домашното упражнение?

— Не съмъ. Навѣхнахъ си ржката.

— Ами ходи ли на чешмата да донесешъ студена вода за дѣда си?

— Не съмъ ходилъ. Забравилъ съмъ кжде е чешмата.

— Ами изяде ли, маминото момче, тиквата, която ти оставихъ въ долапчето?

Иванчо се потупа по корема.

— И питката изядохъ, и сиренето изядохъ, и печената тиква свършихъ.

— Като е тѣй, трѣгвай, чедо, да пасешъ магарето въ бостанитѣ. Баща ти поржча хубаво да го напасешъ.

— Не ща, мамо! Какъ ще стигна до бостанитѣ? Болятъ ме краката.

— Щѣшъ, чедо, щѣшъ. Хайде качвай се на гърба му.

И като се наведе, майката сграби своето мързеливо момче, дигна го и — хопъ върху самара на магарето. Клепоухото, щомъ усѣти на гърба си товаръ, трѣгна къмъ вратнята. На улицата Иванчовата майка догони сина си:

— Чакай, Иванчо, чакай, сине! Вземи торбичката. Вжтре съмъ ти загънала въ единъ зеленъ листъ малко сирене, две глави лукъ и една порѣзаница. Сложихъ ти и буквара. Седни чедо, подъ нѣкоя круша и почни да четешъ. Като огладнѣешъ изяжъ хлѣба, сиренето и лука, па слѣзь на кладенчето и се напий хубаво съ вода. Сетне пакъ чети, додето се мръкне.

Магарето слушаше внимателно поржкитѣ на майката и си мислѣше:

— Брей, мойта майка голѣма магарица излѣзе. Никога не ѣ дойде на ума да напълни една торба съ овесъ, да я надѣне на шията ми и да рече: „Папай Марко, папай магаренце!“

— Ами кой ще ме смене отъ магарето, като стигна? — попита Иванчо.

— Пждарьтъ, чедо, викай пждаря.

Марко потегли, клати се послушно до моста, но тамъ срещна магаричката на дѣда Брадоя и се върна. Трѣгна подире ѣ. Вървѣ до дѣдовата Брадоева вратня. Старецьтъ излезе да посрещне своята магаричка и, като видѣ неканенитѣ гости, избухна, почна да гълчи и

ритна Марка по хълбока. Марко философски преглътна обидата и пое отново къмъ бостанитѣ. Когато най-сетне стигнаха, Иванчо се огледа: къде е пждарѣтъ да го снесе отъ самара. Тукъ пждарѣ, тамъ пждарѣ — нѣма го. Заспалъ е нѣкъде подѣ най-дебелата сѣнка.

— Слизай! — викна магарето.

— Не мога, — отговори Иванчо. Азъ тука ще стоя, докато се мръкне.

Тогава магарето се разигра, почна да мѣта заднитѣ си крака нагоре и хвърли Иванча на земята върху една къртичина. Иванчо се натърти хубаво, много му се доплака и щѣше да надуе гайдата, но като се озърна и разбра, че наоколо нѣма жива душа и никой не ще го чуе — преглътна си плача. Лениво се заклати подѣ орѣха до близкия синорѣ. Окачи торбичката си на едно клонче, извади буквара и седна до дънера. Облегна си гърба, разтвори буквара и почна да срича. На втората сричка падна единиятъ му клепачъ, на третата — другиятъ, а на четвъртата сричка мързе-ливиятъ Иванчо захърка.

Марко обиколи опустошения бостанъ, сруска две пожълтѣли краставици и, като си спомни за поржчикитѣ на Иванчовата майка, кривна къмъ орѣха. Надигна глава и помириса окачената торба. Захапа я. Смъкна я на земята. Наврѣ си муцуната и най-напредъ изяде сиренето, заедно съ зеления листъ. Облиза се и налапа порѣзаницата. Сруска и дветѣ глави лукъ, макаръ че бѣха люти. Следъ това започна да яде торбата. Изяде половината и слѣзе къмъ кладенчето. Напи се хубаво съ вода и пакъ се върна на бостана.

— Какво да правя сега? — рече си Марко. — Всичкитѣ поржчки на Иванчовата майка изпълнихъ. Само буквара не съмъ изялъ. Чакай да му видя работата.

Марко отвори уста и тихо захапа новия букварѣ. Измъкна го отъ Иванчовитѣ ржце. Тръгна надолу и се потули задъ синора.

— По-напредъ ще го разгледамъ, че сетне ще си го изямъ, — рече магарето и почна да го прелистя съ копитото.

— Я! Какви хубави картинки! Ами туй какво ли е подѣ картинките?

— Букви! — извика нѣкой надъ главата му.

Магарето се стресна и погледна нагоре. До него стоеше дѣдо попъ Граматикъ съ тояжка на рамо и едно вързопче на тояжката.

— Къде отивашъ, дѣдо попе? — попита магарето.

— Отивамъ въ гората за дрѣнки. Ами ти какво правишъ?

— Чета картинкитѣ.

— Слушай, Марко — ако ме поносишъ до гората и насамъ до селото — ще те науча да четешъ буквитѣ въ този букварь. Още тая вечеръ ще ти покажа какъ се чете цѣлата азбука.

— Качвай се на гърба ми! — съгласи се Марко и затропа къмъ гората. Спрѣ до единъ дрѣнъ, подъ който земята бѣше зарината съ меки дрѣнки. Дѣдо попъ слѣзе и събра всичкитѣ дренки. Напълни си торбичката и пакъ яхна Марка. Додето притъмнѣе, влѣзоха въ село. Дѣдо попъ Граматикъ слѣзе предъ своята кжца, подаде торбичката съ дрѣнкитѣ на попадията и поржча:

— Донеси ми една вощеница запалена!

И като пое вощеницата, той поведе Марка къмъ кошарата. Закрепи запалената свѣщъ върху рога на овена, постла си малко сѣно и седна. Разтвори Иванчовия букварь. Започна да показва буквитѣ. Додето пропѣятъ първи пѣтли, магарето научи буквите, а додето се обадытъ втори пѣтли — то прочете всичките уроци. На другия день дѣдо попъ го заведе на училище и го записа направо въ второ отдѣление.

* * *

Минаха десетъ години. Веднажъ въ малкия околийски градецъ пристигнаха двама души: дѣдо попъ Граматикъ и едно осемнадесетъ годишно момче съ закърпени ржави, съ царвули и пробита шапка. Спрѣха предъ кжщата на началника. Дѣдо попъ Граматикъ натисна копчето на електрическия звънецъ, открѣхна желѣзната врата и рече на момчето:

— Ти ще стоишъ тукъ, а пкъ азъ ще влѣза да поговоря съ началника.

Дрипавото момче поклати глава:

— Добре, дѣдо попе, — и погледна презъ желѣзната ограда.

Вжтре имаше една райска градина. Лозници се виеха надъ пжтеката, която водѣше къмъ кжщата. Цвѣтя — колкото щешъ. Пжтеката е постлана съ пѣсъкъ. Тя води къмъ мраморнитѣ стжпала на стълбата, по която се качва сега дѣдо попъ. Едно засмѣно момиче

отвори вратата и посрещна дѣда попа. Отведе го къмъ кабинета на началника. Презъ отворения прозорець се чу силния гласъ на началника.

— Добре дошълъ, дѣдо попе! Какво те носи къмъ насъ? Кафе ли да те черпя, или сладко отъ смокини? Кого ми водишъ отъ село?

— А бе, господинъ началникъ, остави се. Като е овисналъ на шията ми Иванчовия баща — не ме оставя на мира: „Иди, дѣдо попе, въ града, заведи Иванча — при началника, дано му даде каква да е работа, че ще умреме отъ гладъ.“ Много сж зле сиромаситѣ Нали не рачи Иванчо на времето да се учи — сега ходи като слѣпъ. За нищо не го бива.

— Ами азъ какво да го правя? — извика началникътъ.

— Какво ли — ще ти шѣта въ къщи. Ще ходи да ти купува цигари и кафета отъ кафенето, ще ти чисти обувкитѣ, ще ти държи балтона, когато излизашъ, и ще те пази отъ мухитѣ съ едно вѣтрило, когато легнешъ следъ обѣдъ да подрѣмнешъ.

— Добре, — натъртено продума началникътъ, — ще го взема. Само отъ почитъ къмъ тебе, дѣдо попе, ще го взема. Повикай го да го видя!

Дѣдо попъ излезе и повика Иванча. Одърпаното момче плахо пристѣпи по мраморната стълба и когато влѣзе въ кабинета — ахна и остана поразено. — Въ едно меко кожено кресло, праметналъ кракъ върху кракъ, стоеше господинъ началникътъ — нѣкогашното Иванчово магаре Марко.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.